

El Beheiri Nadja
laudáció
Szent István Tudományos Akadémia székfoglaló
Budapest, 2024. április 8.

El Beheiri Nadja 1967-ben született Bécsben, édesapja egyiptomi, édesanyja osztrák származású volt. Édesapja egyetemi tanulmányainak befejezése után Egyiptomba költöztek, általános iskolai tanulmányait Kairóban kezdte meg. Édesapja korai halálát követően azonban visszaköltöztek Bécsbe, 1986-ban itt tett érettségi vizsgát. Tanulmányait ezt követően a Bécsi Egyetem Jogi Karán folytatta, ahol 1992-ben jogász diplomát, majd 1995-ben doktori fokozatot szerzett. 2012-ben már a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen habilitált, egyetemi tanári kinevezését pedig 2014-ben vette át. 2003 és 2006 között a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának dékánhelyettese volt.

Magyarországra – az Osztrák-Magyar Akcióalapítvány támogatásával – 1994-ben érkezett. Kezdetben az Eötvös Lóránt Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán volt szaknyelvi lektor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának 1995-ös alapításakor azonban Zlinszky János dékán, aki egyben a Római Jogi Tanszék vezetője is volt, bevonta a Római jog oktatásába, amelybe így már közel 30 éve vesz részt. Az egyetemi ranglétrát végig járva 2001-ben kapott egyetemi docensi kinevezést, amikor a tanszék vezetését is átvette Zlinszky professzor úrtól. Egyetemi tanári kinevezést, mint már említettem, 2014-ben kapott.

Mivel német anyanyelve mellett kiváló spanyol, olasz és angol nyelvismerettel is rendelkezik, az oktatói és kutatói feladatok mellett számos a nemzetközi kapcsolatok építését szolgáló kari megbízatást is kapott. Részt vállalt a szaknyelvi lektorátus elindításában, az osztrák külügyminisztérium támogatásával a Római Jogi Tanszék könyvtárának kialakításában, külföldi könyvgyűjtemények vásárlásában, nemzetközi csereprogramok indításában, külföldi szakmai gyakorlatok szervezésében. Az Erasmus program indulásakor neki köszönhető számos német, osztrák és spanyol egyetemmel történő kapcsolatfelvétel.

Egyéni oktatói és kutatói pályája is szorosan kötődött nemzetközi kapcsolataihoz. A kezdeti külföldi posztgraduális képzések, szakkollégiumi tevékenységet követően fokozatosan külföldi egyetemek vendégelőadójává, kutatócsoportok résztvevőjévé és szervezőjévé vált. A teljesség igénye nélkül még 1999-ben a római Sapienza Egyetem római jogi posztgraduális képzését végezte el (Corso di Perfezionamento in Diritto Romano), 2005 és 2007 között pedig Páviában a római jogi szakkollégiumban tevékenykedett (Collegio di Diritto Romano). 1998 óta rendszeres résztvevője a Nemzetközi Shida Konferenciának, amely világviszonylatban is az egyik legjelentősebb római jogi tudományos kongresszus. A 2000-es évek elején részt vett a Fiatal Jogtörténészek Európai Fórumának tevékenységében (Europäisches Forum junger Rechtshistoriker/innen), 2003-as, Magyarországon tartott kongresszusuknak pedig főszervezője volt. 2004-ben Utrechtben részt vett az egységes európai adás-vételi szerződés kialakításán dolgozó munkacsoportban, 2004 és 2010 között pedig a Navarrai Egyetem három nemzetközi programot is indító nemzetközi jogi tanszékének munkájában vállalt részt. S néhány Európán kívüli helyet is megemlítve, az elmúlt években vendégprofesszor volt a perui San Marcos, San José, illetőleg Piurai Egyetemeken, a kenyai Strathmore Egyetemen pedig több alkalommal teljes római jogi kurzust tartott.

El Beheiri Nadja munkásságára Zlinszky János mellett a nemrég elhunyt Wolfgang Waldstein gyakorolta a legnagyobb hatást, aki 1965 és 1992 között a Salzburgi Egyetemen

tanított római jogot, majd professzori tevékenységét Rómában folytatva, 1996 és 1998 között a Lateráni Egyetem Civiljogi Fakultásának ordináriusi tisztségét is betöltötte. Zlinszky Jánost és Wolfgang Waldsteint, az Isten által teremtett világról alkotott közös felfogásuk nyomán, sok évtizedes szoros barátság és szakmai együttműködés kötötte össze. El Beheiri Nadja munkássága pedig az ő gondolatvilágukat viszi tovább. Ha ennek a gondolatvilágnak a jogtudománnyal fennálló kapcsolatát egy rövid mondatban szeretnénk összefoglalni, azt mondhatjuk: a jogot nem feltaláljuk, hanem felfedezzük. A jog nem a semmiből jön létre az emberi gondolkodás termékeként, hanem az Isten által teremtett világ rendjében már létezik, a jogtudomány feladata pedig az, hogy ennek a teremtett világnak a rendjét minél pontosabban feltárja, s a jogrendet ennek zsinórmértéke nyomán alakítsa. Ezt nevezzük természetjognak.

Tudományos tevékenységének eredményei közül kiemelendő a berlini Duncker und Humblot kiadónál megjelent „Das regimen morum der Zensoren: Die Konstruktion des römischen Staatsrechts“ c. monográfiája, amely a római cenzorok morális hátterű ítélkezési tevékenységét dolgozza fel, s a nevezett kiadónak a legszínvonalasabb jogtörténeti munkákat magában foglaló „Schriften zur Rechtsgesichte” c. sorozatában jelent meg. Wolfgang Waldsteinnek a Josef Ratzinger bíborossal ápolt barátsága nyomán El Beheiri Nadja kutatásainak egy fontos része XVI. Benedek pápa megnyilatkozásainak a jogtudományba történő integrálása. Ennek legjelentősebb eleme a XVI. Benedek 2011-ben a német parlamentben (a Bundestagban) elmondott beszéde köré épített publikációk és tudományos konferenciák sora. Mindezek nyomán ajánlom tisztelt tagtársaim figyelmébe El Beheiri Nadja most következő székfoglaló előadását, amely egy kis szelet a jog felfedezéséből, az Isten által teremtett világ rendjének a jogtudományba történő integrálásából.

Szabó István
rendes tag